

República i monarquia

Una **república** és un estat o un país dirigit per persones que basen el seu poder polític en la voluntat democràtica del poble en què els ciutadans tenen el dret al vot la qual cosa dóna al govern el fonament de legitimitat i sobirania. Sovint, les monarquies i les repúbliques es descriuen com a conceptes mútuament exclusius. En aquest sentit les monarquies constitucionals, encara que amb sistemes electorals democràtics no són repúbliques, atès que el màxim sobirà executiu, amb poders limitats o merament cerimonials, no hi és elegit democràticament pel poble. De vegades les dictadures s'han anomenat "repúbliques" només per designar que el poder no recau sobre un monarca.

Tradicionalment, s'ha definit la república com la forma de govern dels països en els quals el poble té la sobirania o facultat per a l'exercici del poder, encara que sigui delegat pel poble sobirà a governants que tria d'una manera o altre. Se sol pensar que a la pràctica, la forma d'estat d'un país és la monarquia si té sobirà o rei no sobirà, i república. El cert és que una república està fonamentada en l'"imperi de la llei" i no en l'"imperi dels homes". Una república és, d'aquesta manera, independent dels vaivens polítics, incompatible amb tiranies ni monarquies, en la qual tant els governants com els governats se sotmeten per igual a un conjunt de principis fonamentals normalment establerts en una constitució. I la constitució, fonamentada en el Dret, serveix per protegir-lo i definir fins i tot quines lleis són bones i quines dolentes en el marc de referència constitucional.

La **monarquia** és la forma d'estat en què una persona té dret, generalment per via hereditària, a

regnar com a cap d'estat. El títol amb què regnen els monarques varia segons les zones i l'estructura jurídica del seu estat. Es poden dir: reis, emperadors, tsars, kàisers, etc. A través de la història molts monarques han tingut poder absolut, de vegades sobre la base de la seva pretesa divinitat.

A l'edat mitjana la monarquia s'havia estès per tot Europa, fonamentada moltes vegades per la necessitat que un dirigent autoritari pogués convocar i dirigir les tropes necessàries per a la defensa del territori. Així, rei és un títol habitualment vitalici i hereditari del dirigent investit d'autoritat sobre un sol estat, nació o tribu. Els primers reis germànics eren escollits, però aquesta pràctica es va acabar amb la institució del dret de primogenitura. La primogenitura és el dret del fill més gran a heretar la propietat d'un antecessor mort, generalment el pare, i prioritant la línia masculina. Per això, és també el dret de successió al tron del fill més gran en una monarquia.

Sota la influència del cristianisme, els monarques van començar a ser coronats i unguents per les autoritats eclesiàstiques sota la justificació del dret diví dels reis. Actualment la majoria de monarquies són constitucionals (amb poder limitat), bàsicament com a símbols de la unitat nacional. A Europa estan vigents, en aquests moments, deu monarquies, que són les del Regne Unit (la reina del qual és també el cap d'estat del Canadà, Austràlia i Nova Zelanda), Espanya, els Països Baixos, Noruega, Suècia, Dinamarca, Bèlgica, Luxemburg, Mònaco i Liechtenstein.